

De Natuurplas van Ubbena wordt gevormd door de Noordelijke plas van de zandwinning Trip-Popken aan de oostkant van Zeijen. Op de grote zuidelijk plas wordt een groot drijvend zonnepark aangelegd terwijl de noordelijke plas met rust wordt gelaten en natuurlijk zal gaan worden beheerd. Voor de ontwikkelende partners Bronnen VanOns en de Energiecoöperatie Duurzaam Assen is versterking van de ecologische waarden van het gebied nadrukkelijk een van de doelen van zonneontwikkeling, uiteraard naast het verduurzamen van de energievoorziening. Ook Adamant Solar heeft behoud van natuurwaarden bij zon ontwikkeling hoog in het vaandel.

De natuurplas wordt in stand gehouden met als doel de natuurwaarden van het gebied van het plangebied te vergroten en eventuele negatieve effecten van de komst van het zonnepark te compenseren. De stichting ZeijerWiek en Omgeving, de vrijwilligers en bewoners is er veel aan gelegen deze natuurfunctie ook voor de toekomst te behouden en om de relatie met het Meestersveen te versterken.

De historie:

Sinds de start van de zandwin operatie in de jaren 70 van de vorige eeuw is er een sterke verbinding tussen de zandwinplassen en het dorp. Niet alleen wordt er gewandeld, ook heeft men er van oudsher gezwommen en zijn er diverse visplekken. Het oude Kerkepad van Zeijen naar Vries liep direct langs de noordkant van de Natuurplas, terwijl de oude (zandweg) van Zeijen naar Vries/Ubbena al sinds begin 19de eeuw liep op de plaats van de huidige scheidingsweg tussen beide plassen. Het gebied is derhalve verbonden met het dorp Zeijen. Toegang is in het verleden gedoogd terwijl vissers met vergunning hun hengel konden uitwerpen.

Relatie met het Meesterveen;

Het Meestersveen is (zeer waarschijnlijk) een pingo ruïne en is gelegen in een laagte ten westen van de Natuurplas. Het meesterveen is gezamenlijk eigendom van Staatsbosbeheer, Stichting ZeijerWiek en een particulier (R. Heling). Ontwikkeling van natuur- en cultuurhistorische waarde heeft daar prioriteit en de afgelopen 25 jaar hebben de vrijwilligers samen met het Staatsbosbeheer kleinschalige maatregelen uitgevoerd om het Meestersveen te behouden. De oude pingo ruïne is groter dan het huidige Meestersveen en strekt zich uit naar de nabij gelegen akkers. Op de bijgevoegde luchtfoto is de omtrek van de pingo ruïne zichtbaar als lichte cirkel op de akkers.

Al vele jaren leeft in het dorp de wens op het stuk akkerland tussen de Natuurplas en het Meesterveen aan te kopen en natuurlijk in te richten, bijvoorbeeld via het aanleggen van een klimaatbos. Dit ter voorkomen van verdroging (inklinking van het veen) verontreiniging van de bodem (bijvoorbeeld door uitspoeling van herbiciden) en om de natuurwaarden van de rand en de natuurplas beter te waarborgen (bestaan van een grote dassenburcht bijvoorbeeld).

De komst van het zonnepark op de zandwinplas en de rust die wordt gegund aan de natuurplas biedt mogelijkheden om het gebied voor de lange termijn duurzaam in te richten. Niet alleen door een goede inrichting en beplanting van de oevers rondom de zuidelijke plas, maar ook door de natuurwaarden rondom de natuurplas te versterken via een ecologische verbinding met het Meesterveen.

Uitdagingen:

Uiteraard zijn er twee grote uitdagingen die moeten worden aangegaan.

Allereerst het veiligstellen van de natuurwaarden en natuurlijke inrichting van de natuurplas voor de lange termijn (ook na de exploitatie/pachtperiode van 15 à 20 jaar). Het langdurig overdragen van beheer (of evt. zelfs eigendom) van de natuurplas aan een lokale beheerstichting kan daarvoor een oplossing zijn.

Een tweede grote uitdaging vormt de aankoop (of grondruil) van de akker tussen het Meestersveen en de Natuurplas. Deze akker van rond de 4 hectare kan hierna natuurlijk worden ingericht en vormt de ideale verbindingzone voor natuur naar de natuurplas.

Oplossingsrichting: gebiedsfonds voor beheer en onderhoud

Vanuit de exploitatie van het park worden diverse participatiemogelijkheden aangeboden, Eigenaarschap van panelen, wellicht korting op stroom, de mogelijkheden zijn groot. Een van de mogelijkheden is het aanwenden van een deel van de opbrengsten voor duurzame maatregelen in de directe omgeving van het gebied en in het dorp, Op deze wijze wordt ook een bijdrage geleverd aan klimaatdoelen en aan biodiversiteit.

Het instellen van een gebiedsfonds voor beheer, onderhoud en evt. verwerving van het gebied biedt kansen voor een natuurlijke ontwikkeling van de noordkant van de plas. Een gebiedsfonds wordt idealiter in handen gesteld van een lokale stichting met als doel het vormgeven van een natuurlijke verbinding tussen het Meestersveen en de Natuurplas

Ook kan het beheer en onderhoud van de Noordelijke plas in handen worden gegeven van een lokale werkgroep of stichting, waarbij het behoud van de natuurwaarden en de relatie met het dorp wordt geborgd.

Win/win en draagvlak

Het inzetten van een klein deel van de opbrengsten van een zonnepark voor natuur- en biodiversiteit en versterking van cultuurhistorie biedt winkansen voor de partners.

De exploitanten van het zonnepark weten dat een deel van de opbrengsten worden ingezet voor een duurzame toekomst van de omgeving van het zonnepark. Daarmee kan het zonnepark een van de goede voorbeelden in Nederland worden.

Een deel van de mogelijke schadelijke effecten van het zonnepark op de grote plas wordt gecompenseerd via verdere ontwikkeling van de natuurplas en directe omgeving. De natuurwaarden in het gebied rondom de plas worden daarmee versterkt en dient ook andere klimaatdoelen zoals CO₂-binding.

Het overdragen van beheer en onderhoud van de Natuurplas neemt de exploitanten werk uit handen terwijl de verbinding tussen de exploitanten en de omgeving in stand blijft.

Het eventueel overdragen van de natuurplas aan een lokale beheersstichting biedt de eigenaar van de plas ook na de exploitatielooptijd de zekerheid dat de natuurplas op een natuurlijke en duurzame wijze wordt beheerd en gebruikt.